

Advies over het conceptwetsvoorstel Wijziging van de Penitentiaire beginselenwet, het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten in verband met de wijziging van de regelingen inzake detentiefasering en voorwaardelijke invrijheidstelling

Dit document bevat de alternatieve tekst van het origineel. Dit document is bedoeld voor mensen met een visuele beperking, zoals slechtzienden en blinden.

Brief aan de minister voor Rechtsbescherming
drs. S. Dekker
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum: 13 juni 2018
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
telefoonnummer 088 - 361 33 17
kenmerk: 2254685

Inhoud van de brief

Geachte heer Dekker,

Bij brief van 1 mei 2018, kenmerk 2254685, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake de Wijziging van de Penitentiaire beginselenwet, het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten in verband met de wijziging van de

regelingen inzake detentiefasering en voorwaardelijke invrijheidstelling (het 'Wetsvoorstel').

HET WETSVOORSTEL

Het Wetsvoorstel brengt verschillende wijzigingen aan in het stelsel van de detentiefasering en de voorwaardelijke invrijheidstelling (de 'v.i.'). Daarmee wordt uitvoering gegeven aan het Regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst'.

In de eerste plaats wordt de bij detentie reeds ingezette persoonsgerichte aanpak, waarbij meer nadruk ligt op de eigen verantwoordelijkheid van de gedetineerde en zijn gedrag, van een wettelijke basis voorzien. Het automatisch toegekende algemene en regime gebonden verlov wordt vervangen door een verlofsysteem waarbij per gedetineerde wordt bekeken voor welke verlovsoorten hij in aanmerking komt en waarbij verlov steeds uitdrukkelijk verbonden is aan een re-integratiedoel.

In de tweede plaats komen veroordeelden niet meer van rechtswege in aanmerking voor v.i. In plaats daarvan zal per individuele gedetineerde een beslissing worden genomen over diens v.i. en de daarbij op te leggen voorwaarden. Het openbaar ministerie is belast met de beslissing tot toelating tot de v.i. De v.i.-periode bedraagt volgens het Wetsvoorstel maximaal een derde van de opgelegde straf, maar ten hoogste twee jaar.

In de derde plaats wordt het penitentiair programma ter voorkoming van stapeling van voorwaardelijke modaliteiten (eerst penitentiair programma en dan v.i.) gereserveerd voor niet v.i.-waardige straffen.

Tot slot worden voorstellen gedaan om de nazorg op de vijf basisvoorwaarden voor succesvolle re-integratie (werk en inkomen, identiteitsbewijs, zorg, schuldhulpverlening en onderdak) en de informatie-uitwisseling daarover met gemeenten beter in te bedden.

Dit advies concentreert zich op de voorgestelde wijzigingen van de v.i.-regeling. Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad daarover als volgt.¹

HOOFDLIJNEN VAN HET ADVIES

De Raad is zich bewust van het maatschappelijk onbegrip bij de huidige ("moeilijk uit te leggen") v.i.-regeling. Specifiek in enkele grote en geruchtmakende strafzaken is ophef geweest over het recht op v.i. Gelet op het belang dat in de samenleving vertrouwen bestaat in het goed functioneren van de strafrechtspleging begrijpt de Raad vanuit dit perspectief op zich genomen de bij Regeerakkoord vastgelegde wens van de regering om de v.i.-regeling te wijzigen. Anderzijds is de v.i. regeling er niet voor niets en gelden ook in de ons omringende landen soortgelijke – soms nog ruimere – regelingen. Deze zijn ingegeven door de opvatting dat een goede overgang van detentie naar maatschappij met behulp van een voorwaardelijke regeling benut kan worden om recidive zoveel

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

mogelijk terug te dringen en daarmee leidt tot een betere strafrechtelijke interventie. Het maatschappelijk debat is veelal toegespitst op de duur van de straf, zowel ter bescherming van de samenleving tegen de dader, als ter vergelding van het veroorzaakte leed. De Raad mist een beschouwing in de Memorie van Toelichting (de 'MvT') rond de vraag in hoeverre de hiervoor genoemde met v.i. beoogde doelen door het Wetsvoorstel beter zullen kunnen worden gerealiseerd.

Daarnaast blijkt uit de uitkomsten van een recent door de Erasmus Universiteit Rotterdam uitgevoerd evaluatieonderzoek dat ook in de huidige systematiek v.i. geen automatisme is. Tegen die achtergrond verdient ook de noodzaak de v.i.-regeling aan te passen, zodat v.i. niet meer van rechtswege wordt verleend, naar het oordeel van de Raad nadere toelichting in de MvT.

Het Wetsvoorstel stuit in zijn huidige vorm dan ook op een aantal zwaarwegende bezwaren. Daartoe behoort ook het voorstel de reeds beperkte rol van de rechter bij de tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen verder terug te dringen door de beslismacht over de v.i. volledig bij het openbaar ministerie te beleggen. Voor de veroordeelde resteert dan nog slechts de mogelijkheid van een marginale rechterlijke toets. De Raad is van oordeel dat de rechtsbescherming - door een beroep op de rechter - goed moet zijn geregeld. Beslissingen tot vrijheidsbeneming, zoals de beslissing tot herroeping van de v.i., dienen naar het oordeel van de Raad in ieder geval te zijn voorbehouden aan de strafrechter.

De Raad beveelt u met klem aan de onderdelen van het Wetsvoorstel die betrekking hebben op de v.i.-regeling te heroverwegen en bij een nadere uitwerking daarvan de uitkomsten van voornoemd evaluatieonderzoek te betrekken.

ADVIES

Algemeen

In juli 2008 is de v.i.-regeling ingrijpend gewijzigd door de vervroegde invrijheidstelling te vervangen door de voorwaardelijke invrijheidstelling.² Met deze aanpassing van de v.i.-regeling heeft de wetgever willen inzetten op het verminderen van recidive door de veroordeelde tijdens de v.i. onder toezicht van justitie te stellen. Met het onderhavige Wetsvoorstel wordt voorgesteld die regeling opnieuw grondig te herzien. De Raad mist in de MvT aandacht voor de vraag of de voorgestelde wijzigingen naar verwachting zullen bijdragen aan het terugdringen van recidive en daarmee zullen leiden tot een betere strafrechtelijke interventie.

In de MvT wordt het volgende overwogen (p. 14):

“Een belangrijke wijziging die de regering voorstelt is om in de v.i.-regeling meer dan nu het geval is tot uitdrukking te brengen dat v.i. in het teken staat van de inzet en bereidheid van de gedetineerde om verantwoordelijkheid te dragen voor de eigen toekomst. Voorwaardelijke invrijheidstelling mag geen vanzelfsprekendheid zijn, maar

² Wet van 6 december 2007, Stb. 2007, 500.

kan slechts aan de orde zijn als een veroordeelde aan de criteria voor het verlenen van v.i. voldoet. Naar mijn oordeel verhoudt het huidige van rechtswege verlenen van v.i. zich slecht met de wens om, evenals bij de verlening van minder vergaande interne en externe vrijheden tijdens de fase van detentie, persoonsgericht(er) te werken. Het van rechtswege verlenen verhoudt zich ook onvoldoende met de vergaande mate van vrijheid die tijdens de v.i. wordt gegund. Het v.i.-stelsel moet daarom worden aangepast, zodat ten aanzien van iedere gedetineerde een individuele afweging en beslissing plaatsvindt waarin de vraag centraal staat of deze gedetineerde voorwaardelijk in vrijheid gesteld kan en mag worden en onder welke voorwaarden.”

Uit de MvT blijkt niet dat het huidige stelsel slecht scoort bij het terugdringen van recidive. Het tegendeel lijkt het geval. De Erasmus Universiteit Rotterdam heeft de praktijk van de v.i. in relatie tot speciale preventie en re-integratie onlangs in opdracht van uw ministerie geëvalueerd.³ In het rapport overwegen de onderzoekers onder meer het volgende (p. 12):

“In hoofdlijnen is de wettelijke regeling adequaat ingericht met het oog op re-integratie en speciale preventie. De wettelijke regeling voorziet in de mogelijkheid van een individuele afweging. In de praktijk wordt door de diverse instanties samengewerkt teneinde maatwerk te leveren. De frequente en gedifferentieerde toepassing van bijzondere voorwaarden vormt hiervan een uitvloeisel. Hetzelfde geldt voor de gedifferentieerde manier waarop wordt omgegaan met reacties op vermoedelijke overtredingen van voorwaarden. Van een automatische toepassing van de v.i. is in de praktijk geenszins sprake.”

Met het onderhavige wetsvoorstel wordt de reeds beperkte rol van de rechter bij de tenuitvoerlegging van straffen verder teruggedrongen. In de huidige regeling beslist de rechter op vordering van het openbaar ministerie over uitstel, afstel en herroeping van de v.i. De beslismacht ten aanzien van de drie modaliteiten wordt met het Wetsvoorstel in eerste instantie volledig bij het openbaar ministerie belegd. Voor de strafrechter resteert in artikel 15h, eerste lid, (nieuw) Wetboek van Strafrecht ('Sr') slechts een marginaal toetsende rol. De Raad acht dit (zeer) ongewenst, met name waar het de herroeping van de v.i. betreft. De Raad is van oordeel dat de rechtsbescherming - door een beroep op de rechter - goed moet zijn geregeld. De beslissing tot herroeping is feitelijk een beslissing tot vrijheidsbeneming en dient naar het oordeel van de Raad te zijn voorbehouden aan de rechter. Dit geldt eveneens voor de beslissing tot verlenging van de proeftijd van de v.i. als bedoeld in artikel 15c, derde lid, Sr. Die beslismacht wordt met dit Wetsvoorstel bij de rechter gelaten. Volgens de MvT (p. 27) omdat (de Raad begrijpt: ook) hier sprake is van een ingrijpende bevoegdheid.

De parallel die in de MvT (p. 17) wordt getrokken met de procedure als bedoeld in artikel 22g Sr acht de Raad niet overtuigend. Indien de rechter een taakstraf oplegt, bepaalt hij dat bij het niet of niet naar behoren verrichten daarvan vervangende hechtenis wordt toegepast (art. 22d Sr). Die vervangende hechtenis is aldus (subsidiar) opgelegd in het veroordelend vonnis. Natuurlijk kan worden gesteld dat ook wanneer de v.i. wordt

³ J. uit Beijerse, S. Struijk, F.W. Bleichrodt, S.R. Bakker, B.A. Salverda en P.A.M. Mevis, De praktijk van de voorwaardelijke invrijheidstelling in relatie tot speciale preventie en re-integratie, Erasmus Universiteit Rotterdam, mei 2018.

herroepen, de daarop volgende vrijheidsbeneming binnen de grenzen van de oorspronkelijk door de rechter in het vonnis opgelegde vrijheidsbenemende straf blijft. Maar als de beslissing tot herroeping van de v.i. bij het openbaar ministerie wordt bevestigd, zal het de veroordeelde als "sanctie" op het overtreden van door het openbaar ministerie gestelde voorwaarden weer kunnen vastzetten. Dat is een wezenlijk verschil met de situatie als bedoeld in artikel 22g Sr.

Er is nog een ander belangrijk verschil met de procedure als bedoeld in artikel 22g e.v. Sr. Aan de rechter wordt in artikel 22g, derde lid, Sr een ruimer kader geboden voor de beoordeling van het bezwaar dan in het voorgestelde artikel 15h, derde lid, Sr. Bij de beoordeling van de vraag of de veroordeelde (desondanks) nog een (laatste) kans moet krijgen om de taakstraf alsnog (naar behoren) te verrichten, worden ook zijn persoonlijke omstandigheden in aanmerking genomen. De Raad geeft in overweging om dat toetsingskader in ieder geval in artikel 15h, eerste lid, Sr over te nemen en de rechter niet reeds op voorhand te beperken tot een marginale toets.

De Raad geeft voorts in overweging om in de wet tot uitdrukking te brengen dat het indienen van een bezwaarschrift als bedoeld in artikel 15g, eerste lid, (nieuw) Sr de mogelijkheid onverlet laat tot het indienen van een verzoek om alsnog voorwaardelijk in vrijheid te worden gesteld als bedoeld in artikel 15d, tweede lid, (nieuw) Sr.

Maximering van de duur van de v.i.

Ten aanzien van het voornemen tot beperking van de v.i.-periode tot maximaal twee jaar merken de onderzoekers, die de praktijk van de v.i. onlangs hebben geëvalueerd, het volgende op (p. 153-154):

"Uit het onderzoek komen in dat verband (ook) uit een oogpunt van speciale preventie en re-integratie grote zorgen naar voren ten aanzien van de voorliggende kabinetsplannen tot het verkorten van de 'v.i.-periode' tot twee jaar. Daarmee zou calculerend gedrag kunnen worden bevorderd, in die zin dat gedetineerden niet meer meewerken aan de v.i. en het strafresistant 'uitzitten' om daarmee langdurige reclasseringsbemoediging te ontlopen en niet mee te hoeven werken aan voorwaarden in het kader van de v.i. die met het oog op de bescherming van de samenleving geboden worden geacht."

De voorgestelde maximering van de v.i.-regeling zou in zoverre een negatief effect kunnen hebben op het oorspronkelijke doel van de herinvoering van de voorwaardelijke invrijheidstelling, te weten de vermindering van recidive door de veroordeelde gedurende een v.i.-periode onder toezicht van justitie te stellen. Met name voor lange gevangenisstraffen geldt dat de periode van twee jaar een – relatief – zeer korte periode is, terwijl juist in die gevallen de aanpassing van detentie naar maatschappij problematischer is. De Raad mist een onderbouwing van deze tweejaarsgrens, terwijl verschillende alternatieven denkbaar zijn.

De Raad heeft – zoals aangegeven – begrip voor het mogelijk maatschappelijk onbegrip bij de huidige ("moeilijk uit te leggen") v.i.-regeling en de kennelijke bij Regeerakkoord vastgelegde wens van de regering om de v.i.-regeling te wijzigen. Binnen de huidige systematiek ziet de rechter bij de strafoplegging echter nadrukkelijk onder ogen de netto vrijheidsstraf die de veroordeelde dient te ondergaan. De MvT gaat hier ook van uit (p.

16). De rechter houdt met andere woorden rekening met het deel dat de verdachte in ieder geval in detentie zal verblijven, zijnde de tijd tot het moment van de v.i. In de voorgestelde systematiek is het niet langer de rechter die bepaalt welke straf dient te worden uitgezeten. Die beslissing komt bij het openbaar ministerie te liggen, omdat het openbaar ministerie bepaalt of een veroordeelde al dan niet in aanmerking komt voor v.i. In de MvT wordt onvoldoende aandacht besteed aan dit gevolg van de gewijzigde systematiek. Een effect van die wijziging kan zijn dat er lager gestraft zal worden. Indien de rechter bijvoorbeeld tot het oordeel komt dat een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van effectief 20 jaar passend en geboden is, zal na invoering van de wet, rekening houdend met de gemaximeerde v.i., een gevangenisstraf van 22 jaar worden opgelegd in plaats van 30 jaar. Op grond van artikel 15c, tweede lid, Sr is de proeftijd gelijk aan de periode waarover voorwaardelijke invrijheidstelling wordt verleend. Dit artikel wijzigt niet met het Wetsvoorstel. Dat betekent dat in het genoemde voorbeeld de proeftijd van de v.i. bij een gevangenisstraf van 22 jaar na invoering van het Wetsvoorstel in beginsel een duur heeft van twee jaar. Deze 'stok achter de deur' bedraagt bij de gevangenisstraf van 30 jaar onder de huidige v.i.-regeling in beginsel 10 jaar (zie ook de tabel op p. 16 van de MvT).

Aanbevelingen uit het evaluatieonderzoek

De Raad meent dat de resultaten van het evaluatieonderzoek een goed beeld geven van de huidige v.i.-praktijk alsmede van de aspecten die aandacht behoeven. De onderzoekers doen in hun rapport ook enkele aanbevelingen ter verbetering van de v.i.-regeling, waaronder (p. 156-157):

- "Onderzoek de mogelijkheid van een wettelijke voorziening voor het stellen van voorwaarden aan de invrijheidstelling van een veroordeelde in de situatie dat de (fictieve) v.i.-datum wordt bereikt op een moment waarop het vonnis of arrest waarbij de straf is opgelegd nog niet onherroepelijk is. Hierbij zou aansluiting gezocht kunnen worden bij de dadelijke uitvoerbaarheid van voorwaarden en toezicht in het kader van de voorwaardelijke veroordeling.
- Heroverweeg de wettelijke uitsluiting van de toepassing van de v.i. ten aanzien van gedeeltelijk voorwaardelijke gevangenisstraffen, zoals thans geldt op grond van artikel 15, derde lid, onder a, Sr, en bezie bij een eventuele wetswijziging beide modaliteiten in hun onderlinge verhouding.
- Bezie in het kader van een eventuele wetswijziging de wettelijke competentieverdeling bij de v.i. nader, met in het bijzonder aandacht voor de zittende magistratuur.

De Raad mist in het Wetsvoorstel een uitwerking van deze verbetervoorstellen, terwijl zij voor de praktijk wel degelijk van belang zijn. Hij beveelt aan deze te betrekken bij de door de Raad geadviseerde heroverweging van het Wetsvoorstel. De Raad vraagt met betrekking tot de laatst genoemde aanbeveling in het bijzonder aandacht voor de mogelijkheid om de rechter niet slechts de bevoegdheid te bieden om over de aan de v.i. te stellen voorwaarden te adviseren (vgl. de huidige v.i.-regeling en het voorgestelde art. 15h lid 3 Sr), maar daarover te beslissen.

Verhouding tot initiatiefwetsvoorstel SGP

De Raad overweegt ten overvloede dat hij kennis heeft genomen van een initiatiefwetsvoorstel van de SGP tot afschaffing van de voorwaardelijke invrijheidstelling en aanpassing van de voorwaardelijke veroordeling (het 'Initiatiefwetsvoorstel').⁴ Het doel daarvan is tweeledig:

- de strafoplegging te verduidelijken en hiermee de rechtszekerheid te versterken, en
- het afschaffen van de voorwaardelijke invrijheidstelling.

De regeling van de voorwaardelijke veroordeling wordt volgens dit Initiatiefwetsvoorstel uitgebreid, zodat de rechter deze ook kan toepassen op tijdelijke vrijheidsstraffen die langer duren dan vier jaar. Het voorwaardelijk deel bij vrijheidsstraffen tot vier jaar kan volgens het Initiatiefwetsvoorstel maximaal een jaar duren. Bij vrijheidsstraffen die langer duren dan vier jaar, kan de rechter bepalen dat ten hoogste een vierde deel van de straf niet zal worden tenuitvoergelegd. Het voorwaardelijke strafdeel bedraagt maximaal vier jaar. De rechter neemt de beslissing over het stellen van de bijzondere voorwaarden bij vrijheidsstraffen van ten hoogste vier jaar. Het openbaar ministerie neemt de beslissing over het stellen van de bijzondere voorwaarden bij vrijheidsstraffen van meer dan vier jaar. Het openbaar ministerie kan daarbij worden geadviseerd door de directeur van de penitentiaire inrichting en door de reclassering. De rechter stelt de proeftijd vast die is verbonden aan het voorwaardelijke deel van de straf. Deze proeftijd is ten minste gelijk aan de duur van het voorwaardelijke strafdeel maar duurt maximaal vier jaar. In bijzondere gevallen kan de proeftijd ten hoogste tien jaar duren. Op vordering van het openbaar ministerie kan de rechter de proeftijd (telkens) met twee jaar verlengen. Aansluitend op de tenuitvoerlegging van het onvoorwaardelijke strafdeel kan het voorwaardelijke strafdeel of een gedeelte daarvan worden tenuitvoergelegd als daar binnen de door de wet gegeven randvoorwaarden reden voor is. De rechter kan bepalen dat de voorwaarden en het toezicht die van toepassing zijn op het voorwaardelijke strafdeel, dadelijk uitvoerbaar zijn. Wanneer de veroordeelde zich tijdens de proeftijd schuldig maakt aan het overtreden van de aan hem gestelde voorwaarde(n), dan beslist de rechter of het voorwaardelijke strafdeel alsnog gedeeltelijk ten uitvoer wordt gelegd.

Met dit Initiatiefwetsvoorstel wordt al bij de strafoplegging duidelijkheid verschaft over de netto-duur van de onvoorwaardelijke vrijheidsbeneming en dat komt de rechtszekerheid ten goede. Bovendien biedt dit Initiatiefwetsvoorstel de rechter meer flexibiliteit bij het opleggen van (deels voorwaardelijke) straffen en daarmee stelt het de rechter nog beter in staat om maatwerk te leveren. Toch verwacht de Raad niet dat dit model meer dan de huidige v.i.-regeling zal bijdragen aan het terugdringen van recidive. In plaats van een drastische stelselwijziging als deze spreekt de Raad daarom zijn voorkeur uit voor het verbeteren van de bestaande v.i.-regeling overeenkomstig de aanbevelingen uit voornoemd evaluatieonderzoek.

⁴ Te raadplegen op www.sgp.nl.

WERKLAST

Het Wetsvoorstel heeft gevolgen voor de werklust van de Rechtspraak. Die gevolgen zijn naar verwachting van de Raad per saldo echter niet substantieel. Hieronder is dit toegelicht.

Afname werklust

In de huidige situatie wordt altijd een rechter(-commissaris) betrokken bij beslissingen over uit- of afstel of herroeping van de v.i. Na invoering van het Wetsvoorstel zal dat niet meer het geval zijn: dan is het steeds de officier van justitie die beslist of de gedetineerde wel of niet in aanmerking komt voor v.i. Schorsing van de v.i. door de rechter-commissaris (op vordering van de officier van justitie als bedoeld in art. 15h Sr) zal niet meer plaatsvinden. Dit leidt tot een vermindering van de werklust.

Daarnaast wordt voorgesteld de v.i. in duur te maximeren tot twee jaar. Het aantal verzoeken tot herroeping van de v.i. zal als gevolg daarvan naar verwachting licht afnemen: bij een langere duur van de v.i. is er immers meer kans dat de veroordeelde een algemene of bijzondere voorwaarde overtreedt.

Toename werklust

Daar staat tegenover dat de veroordeelde een bezwaarschrift kan indienen tegen de beslissing van de officier van justitie. Dat betekent nieuwe zaken voor de Rechtspraak en (dus) een verzwaring van de werklust.

Als gevolg van het Wetsvoorstel zullen naar verwachting minder veroordeelden voor v.i. in aanmerking komen dan in de huidige situatie. Dus een toename in negatieve beslissingen. De Raad verwacht dat in (vrijwel) al die gevallen waarin negatief wordt beslist over de v.i. de veroordeelde een bezwaarschrift zal indienen. Dat betekent dus een toename in aantal zaken dat bij de rechter wordt voorgelegd.

Gevolgen overgangsrecht

Het Wetsvoorstel heeft geen invloed op bestaande gevallen. Uitsluitend op nieuwe gevallen. Dat betekent dat tijdelijk twee regelingen naast elkaar bestaan. Het gevolg daarvan is dat zowel verzoeken om herroeping, verzoeken om uit- of afstel en vorderingen tot schorsing van de oude regeling bestaan naast de bezwaarschriftenprocedure van de nieuwe regeling. Dat leidt tot een (niet substantiële) tijdelijke toename van de werklust.

Een ander gevolg van het overgangsrecht dat de Raad ziet, is een mogelijke daling van het aantal hoger beroepen. Het vooruitzicht van de toepasselijkheid van een strengere v.i.-regeling in hoger beroep nadat een veroordeelde in eerste aanleg nog is berecht onder de oude v.i.-regeling zou tot gevolg kunnen hebben dat geen hoger beroep wordt ingesteld. Dit effect zal naar verwachting echter zeer beperkt zijn.

Conclusie

De Raad verwacht enerzijds een toename in de werklust, zeker in de tijdelijke situatie van het overgangsrecht, anderzijds een afname in werklust. Per saldo verwacht de Raad

dat het Wetsvoorstel geen substantiële gevolgen heeft voor de werklast van de Rechtspraak.

CONCLUSIE

Het Wetsvoorstel stuit in zijn huidige vorm op een aantal zwaarwegende bezwaren. De Raad voor de rechtspraak vraagt u daarom met klem de onderdelen van het Wetsvoorstel die betrekking hebben op de v.i.-regeling te heroverwegen.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het Staatsblad. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

mr. C.H.W.M. Sterk
Lid Raad voor de rechtspraak